

Oppsummering Elghundens ABC del 2

v/Lars Anton Steinsholt

Vestfold Elghundklubb inviterte til Elghundens ABC del 2 på Granborg i Kvelde torsdag 4. juni. Tema for denne kvelden var "Hvordan å velge hund ved neste valpekjøp", og dreide seg i hovedsak om 2 ting. Hvorfor blir en valp som den blir utseendemessig og genetisk. Til å forklare dette var nok en gang Maija Heinilla på plass og hun overbeviste igjen med sin kunnskap om dette.

Tilstreb idealet

En valp blir 50 % av sin mor og 50 % av sin far. Det være seg på godt eller vondt. Indirekte kan man si at de har 25 % fra sine besteforeldre, men alt dette går via foreldrene. Hva som arves bestemmes av dominante og recessive gen. Dette illustrerte Maija på en glimrende måte ved å vise hvordan forskjellige hunders farge ble bestemt av gener som styrer farge i forskjellige kombinasjoner. Dette er egentlig matematikk og kan brukes på alle egenskaper (eksteriør, anatomi, sykdom og bruksegenskaper), forutsatt at man vet hvilket gen som styrer det og tester hunden for genet. På grunn av dette er det vanskelig å argumentere mot at det ikke spiller noen rolle hvordan eksteriøret til foreldrene er sett i forhold til hva slags eksteriør valpene får. Enkelt sagt er Very good + Very good ikke lik Very Very good. Har man en litt liten tisper hjelper det ikke å parre med en stor hannhund eller motsatt da dette vil gi for store eller for små valper. I stedet må man hele tiden tilstrebe idealet. Det samme vil være gjeldene med fargemessig for lyse eller mørke hunder. Det er derfor viktig for deg som valpekjøper å kjenne utstillingsresultatene til foreldre.

Når det gjelder det anatomiske er det den samme tankegang og regler som gjelder. Dårlige vinkler eller fallende kryss stammer også fra mor og far og igjen må man ty til utstillingsresultater for å se hvordan opphavet til valpene er.

Helse er mer enn HD

Når det gjelder sykdommer kunne Maija bekrefte det NKK sier at elghund Norge har god kontroll på HD (hofteladdesdysplasi), men de 599 andre kjente arvelige sykdommer på hund kjenner vi lite til. Dette er også et vanskeligere område å avdekke da man er avhengig av ærlige oppdrettere. HD status A eller B er ingen bekreftelse på at hunden er frisk annet enn for HD.

Vi HD røntger våre hunder og har oversikt over linjer med disse problemene. Mye av HD C er miljøskapt og som dere ser på bildet under er din nye valp ikke ferdig utviklet i skjelett ved levering på 8 uker. Det er ikke vanskelig å forstå at for mye trapper eller overdrevet mosjon av valp kan påvirke hofter og øvrig skjelett

Bildet: Hofter og ledd, valp ved 2 ukers alder

DNA-test kan avdekke arvelige sykdommer

Når det gjelder resterende sykdommer kan mange av disse avdekkes ved DNA-test av mor og far. Det er pr. i dag ikke noe krav til slik testing for avlshunder hos elghundrasene. Dette er betenkelig når vi vet at matador-avl (store deler av populasjonen har samme far) er og har vært mye utbredt. Nå er det imidlertid vedtatt registreringsnekt etter 150 avkom som en start på å begrense matador-avlen. Videre er linjeavl (parre individer med delvis samme forfedre i stamtavlen) hevdet som viktig for å ivareta gode bruksegenskaper. Dette illustreres med en innavlsprosent i stamtavlen for alle registrerte hunder. Problemet med innavl er at det i tillegg til å forsterke enkelte egenskaper og så forsterker tilsvarende negative egenskaper. Det være seg sykdommer som blusser opp igjen eller nye som oppstår.

Maija illustrerte dette med den importerte schæferhunden som var bløder, og vi hørte alle om hvor mange ting som måtte gjøres bare for å rette opp i skade som et individ forårsaket. Det kan forøvrig nevnes at det nylig er avdekket et tilfelle på en norsk elghund grå i Nederland som er bærer av samme sykdom. Så vi er heller ikke forskånet for dette.

Et annet eksempel Maija hadde var de to russiske helbrødrene som var satt tidlig i avl og hadde 600 avkom etter seg når de døde av en arvelig kreftform som 3 åringer.

Vi får håpe de høye herrer i avlsrådene for registrert arvelige sykdommer og starter DNA testing for å unngå sykdomsparringer. Inntil videre må hver og en undersøke selv og det er/blir opprettet avlskontakter i alle elghundklubber som kan hjelpe til med spørsmål rundt dette. Husk å spørre oppdretter også, og det er lov å være skeptisk om alt er bare fryd og gammen.

Det er også viktig at alle er lojale og sender inn opplysninger om arvelige sykdommer som oppstår på sine hunder slik at du selv eller andre slipper å oppleve det samme på et senere tidspunkt.

Fordelen med DNA testing er at vi faktisk kan avle på hunder som er bærere av sykdommer. Disse vil kun gi nye bærere eller friske avkom, men igjen krever dette åpenhet og testing før man avler.

Avslutningsvis ble det informert litt om avlsrådenes «kullragnering»:

A-KULL:

- Hannen og tisen er NJCH, i samme prøveform.
- Hannen og tisen har minst VG (very good) på utstilling.
- Hannen og tisen er HD røntgen og begge har resultat A, B eller C(uten anmerking).
- HD indeks samlet for A, B kull på minst 200 %, der C hunder er brukt på minst 210 %.
- Innavlsgraden overskrider ikke 5 % (6 generasjoner).
- Ingen bekreftede arvelige sykdommer.

B-KULL:

- Hannen og tise har minst en 1. premie på jaktprøve, i samme prøveform.
- Hannen og tise har minst VG (very good) på utstilling.
- Hannen og tisen er HD røntget og begge har resultat A, B eller C(uten anmerking).
- HD indeks samlet for A, B kull på minst 200 %, der C hunder er brukt på minst 210 %.
- Innavlsgraden overskrider ikke 5 % (6 generasjoner).
- Ingen bekreftede arvelige sykdommer.

C-KULL:

- Hannen og tise er NJCH, men i ulik prøveform.
- Hannen og tisen har minst VG (very good) på utstilling.
- Hannen og tisen er HD røntget og begge har resultat A, B eller C(uten anmerking).
- HD indeks samlet for A, B kull på minst 200 %, der C hunder er brukt på minst 210 %.
- Innavlsgraden overskrider ikke 5 % (6 generasjoner).
- Ingen bekreftede arvelige sykdommer.

D-KULL:

- Hannen og tise har minst en 1. premie på jaktprøve, men i ulik prøveform.
- Hannen og tise har minst VG (very good) på utstilling.
- Hannen og tisen er HD røntget og begge har resultat A, B eller C(uten anmerking).
- HD indeks samlet for A, B kull på minst 200 %, der C hunder er brukt på minst 210 %.

- Innavlsgraden overskrider ikke 5 % (6 generasjoner).
- Ingen bekreftede arvelige sykdommer.
- : **KULL**
- Hannen og/eller tisen oppfyller ikke krav til avlshunder.
- Hannen og/eller tisen har for mange avkom.
- I kombinasjonen finnes arvelige sykdommer.
- Innavlsgraden overstiger 5 % (6 generasjoner).
- Det har ikke vært kontakt med avelsutvalg før paringen.
- I kombinasjonen har en av hundene fått KIP pga. gemytt

Denne rangeringen sier mest om jaktegenskaper. Når det gjelder eksteriør er det fortsatt lurt å sjekke utstillingsresultater på foreldre. Når det gjelder arvelige sykdommer er dette kun basert på eiers egenerklæring.

Siste del av Elghundens ABC omhandler jaktprøvedelen. Dato for denne delen er 15.8.15 på Styrvoll skytterbane. Nærmere info sendes medlemmer på mail og på hjemmesiden til Vestfold Elghundklubb.

Helt til slutt er det bare å gjenta Maija sin oppfordring om å sjekke selv alt du lurer på i tillegg til å spørre oppdretter. Det er lite troverdig hvis alt er perfekt i oppdrettet og veldig spesielt hvis begge foreldre som skal utfylle hverandre i teorien også er nesten naboer geografisk.